

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ
ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ

ਸਮਾਧ ਬਾਵਾ ਦਰਬਾਰ ਪੁਰੀ ਮਹੰਤ ਸੁਰਜਨ ਪੁਰੀ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1960 ਦੀ ਰੈਗੂਲੈਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1252

28 ਸਤੰਬਰ, 1961

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (1949 ਦਾ XXXVIII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 14—ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ-ਕੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ-ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਛੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ, ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਛੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਾਢੀਆਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਛੱਡੀ ਗਈ ਨਹੀਂ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਢੀਆਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਗੁੰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮ ਜੋ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਕਰਨਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 25 ਜੁਲਾਈ 1960 ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਮਾਗੋ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕਰਨਾਲ ਮਿਤੀ 12 ਅਗਸਤ, 1959, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਗਤ ਸਮੇਤ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਵਾਈ. ਪੀ. ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਜੀ. ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਸ.ਐਲ. ਪੁਰੀ, ਮੁਨੀਸ਼ਵਰ ਪੁਰੀ, ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸਮਾਧ ਬਾਵਾ ਦਰਬਾਰਪੁਰੀ (ਸੁਰਜਨ ਪੁਰੀ, ਮਹੰਤ ਰਾਹੀਂ) ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ, ਕਾਪੀ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਪੀ.10 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਛੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 14 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ 14 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟਿਸ 28 ਜਨਵਰੀ 1955 ਨੂੰ ਮਹੰਤ ਦੇ ਕਾਰਿੰਦੇ ਵਜੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਆਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਜੋਂ 2 ਤੋਂ 18 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ

ਨੰਬਰ 1 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਹੰਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਿਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀ ਅਧੀਨ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਉਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਸਨ, ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਅਵੈਧ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹਨ-

“3(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ - ਕੁਲੈਕਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਫ਼ਸਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਦੇ ਆਮ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ, ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ, ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਛੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ਸਲਾਂ ਲਈ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ 14 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ

ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਢੀਆਂ ਲਈ ਬੇਕਾਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਗਾਇਬ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮ ਜੋ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਸਮੇਤ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਨੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਾਰਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ: ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ,